

**Uzasadnienie do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu
i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu
z dnia 14 kwietnia 2014 r.
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000
Grądy Odrzańskie PLB020002**

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat, pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony ptaków (art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody). Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 położonego na terenie więcej niż jednego województwa ustanawiają wspólnie, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, na których obszarze działania znajdują się części tego obszaru (art. 28 ust. 8 ustawy o ochronie przyrody).

Obszar Natura 2000 Grądy Odrzańskie PLB020002 wyznaczono rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2004 r., Nr 229, poz. 2313) w celu ochrony gatunków ptaków wymienionych w art. 4 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie dzikiego ptactwa (wersja ujednolicona) (Dz. U. UE.L.10.20.7) tj.

- A073 Kania czarna *Milvus migrans*,
- A074 Kania ruda *Milvus milvus*,
- A234 Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*,
- A238 Dzięcioł średni *Dendrocopos medius*,
- A321 Mucholówka białoszyja *Ficedula albicollis*,
- A039 Gęś zbożowa *Anser fabalis*.

Projekt planu zadań ochronnych dla Obszaru Specjalnej Ochrony ptaków Grądy Odrzańskie PLB020002 (zwanego dalej Obszarem) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zm.) oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 roku w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.).

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest ochrona, zachowanie lub przywrócenie wystarczającej różnorodności i obszaru naturalnych siedlisk gatunków

ptactwa, występujących naturalnie w stanie dzikim, który to obowiązek wynika z art. 3 (1) i art. 3 (2a) Dyrektywy Ptasiej (dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa – Dz.U.U.E.L.2010.20.7).

Prace nad projektem planu zadań ochronnych dla Obszaru rozpoczęły się w marcu 2012 roku w ramach realizacji projektu POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowywanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”, współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach działania 5.3 priorytetu V.

Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ww. ustawy *o ochronie przyrody* i ww. rozporządzenia *w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000*.

Obszar Specjalnej Ochrony ptaków Grądy Odrzańskie PLB020002 obejmuje głównie tereny zalewowe Odry na odcinku około 80 km między wschodnimi peryferiami Wrocławia a wsią Dobrzeń Mały poniżej Opola oraz dolny odcinek Nysy Kłodzkiej w rejonie jej ujścia do Odry. Pomimo silnych przekształceń antropogenicznych jest to jeden z cenniejszych przyrodniczo fragmentów doliny Odry, bardzo zróżnicowany pod względem siedliskowym. Wśród zachowanych naturalnych elementów krajobrazu znajdują się m.in. siedliska specyficzne dla dużych rzek nizinnych i unikatowe na śląskim odcinku Odry – piaszczysto-żwirowe wyspy, liczne starorzecza, pozostałości rozlewisk oraz cenne kompleksy lasów liściastych – głównie dębowo-grabowych, a także małe płaty zadrzewień olszowo-wiązowych i wierzbowo-topolowych. W obszarze występują co najmniej 22 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej i 5 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi.

Obszar położony jest na terenie krajowego Korytarza Południowo-Centralnego oraz międzynarodowego obszaru węzłowego, granicząc od wschodu z krajowym obszarem węzłowym. W północnej części obszar pokrywa się z zasięgiem obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Grądy w Dolinie Odry PLH020017.

Ponad połowę obszaru zajmują siedliska rolnicze. Około 30% powierzchni zajmują siedliska leśne. Pozostałą część pokrywają głównie siedliska łąkowe i zaroślowe. Większość terenów obszaru Grądy Odrzańskie PLB020002 stanowią grunty Skarbu Państwa i właścicieli prywatnych. Niewielka część obszaru znajduje się pod zarządem Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A. we Wrocławiu.

W trakcie prac terenowych zweryfikowano listę przedmiotów ochrony w Obszarze. Dla dzięcioła średniego zmieniono ocenę stanu zachowania, izolacji i ocenę ogólną z oceny C – znacząca na ocenę B – dobrą. Zmiana ta wynika z faktu dużej liczebności gatunku w Obszarze i występowania dogodnych siedlisk w granicach całego Obszaru. W przypadku muchołówki białoszyjej ocena

populacji została zmieniona z oceny C – znacząca na ocenę B – dobrą, co wynika z dużej (podwojonej) liczebności gatunku w obszarze i występowania dogodnych siedlisk w granicach całego obszaru, natomiast ocenę izolacji zmieniono z oceny B na ocenę C. Ponadto zaktualizowano dane na temat wielkości populacji przedmiotów ochrony obszaru.

Powyższe pozwoliło na zaktualizowanie Standardowego Formularza Danych Obszaru (aktualizacja SDF – październik 2013 r.) w ww. zakresie. Zaktualizowano listę przedmiotów ochrony Obszaru, jak również ich parametry i oceny.

Podczas prac nad projektem przeanalizowano przebieg granic Obszaru i wskazano na konieczność zmiany granic, polegającej na dociągnięciu ich do istniejących granic działek ewidencyjnych. Ponadto należy włączyć w granice Obszaru tereny, na których realizowane są działania związane z kompensacją przyrodniczą w ramach przedsięwzięcia, polegającego na budowie drogi wojewódzkiej od drogi krajowej nr 94 do drogi wojewódzkiej nr 455 wraz z ich węzłami – Bielany Łany Długołęka. Propozycje włączenia terenów w granice obszaru uzasadnione są ochroną żerowisk 13 gatunków ptaków, wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej, w tym: łabędzia krzykliwego *Cygnus cygnus*, czapli białej *Egretta alba*, bociana białego *Ciconia ciconia*, trzmielojada *Pernis apivorus*, kani czarnej *Milvus migrans*, kani rudej *Milvus milvus*, bielika *Haliaeetus albicilla*, żurawia *Grus grus* oraz miejsc gniazdowania i odpoczynku podczas migracji wielu gatunków ptaków wodno-błotnych. W związku z powyższym zmianie ulegnie powierzchnia Obszaru - z 19 999,3 ha na 20 906,6 ha. Z uwagi na powyższe opracowano i przekazano do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska wnioski o wprowadzenie zmian do SDF Obszaru.

Najważniejsze zagrożenie dla większości przedmiotów ochrony Obszaru związane jest z prowadzeniem gospodarki leśnej. Realizowanie prac leśnych może powodować płoszenie ptaków w okresie lęgowym.

Zagrożeniem potencjalnym dla gęsi zbożowej są polowania na terenie ostoi w czasie migracji gatunku, mogące skutkować zabijaniem osobników gatunku.

Działania ochronne mają na celu utrzymanie właściwego stanu zachowania gatunków, a także włączenie siedlisk gatunków w granice obszaru Natura 2000.

Działania ochronne związane są głównie z dostosowaniem terminów wykonywania zabiegów gospodarczych do wymogów ochronnych gatunków.

Zaplanowany monitoring realizacji działań ochronnych dotyczy kontroli terminów wykonania zabiegów gospodarczych związanych z pozyskiwaniem drewna w drzewostanach ponad 80-letnich.

W ramach uzupełnienia stanu wiedzy dla kani rudej i kani czarnej zaplanowano inwentaryzację nieznanymi miejsc gniazdowania gatunków.

Plan zadań ochronnych nie zawiera wskazań do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin Oława, Jelcz-Laskowice, Czernica, Siechnice, Święta Katarzyna, Wrocław, Brzeg, Skarbimierz, Lubsza, Lewin Brzeski, Popielów, Dobrzeń Wielki i Dąbrowa, jak również w planie zagospodarowania przestrzennego województw dolnośląskiego i opolskiego. Analiza przedmiotowych dokumentów wykazała, że ich ustalenia nie będą miały negatywnego wpływu na przedmioty ochrony Obszaru.

Sporządzenie planu ochrony dla Obszaru nie jest konieczne. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w obszarze.

Ustanowienie planu zadań ochronnych poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa.

Pierwsze spotkanie informacyjne, na którym przedstawiono założenia projektu POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”, współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, listę obszarów, dla których sporządzane będą plany zadań ochronnych oraz zasady współpracy odbyło się w dniu 4 marca 2010 r. Na spotkanie zaproszone zostały właściwe samorządy gminne, na terenie których znajdują się obszary Natura 2000, dla których były opracowywane plany zadań ochronnych.

W dniu 30 kwietnia 2011 r. w Biuletynie Informacji Publicznej i w siedzibach Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu (na tablicach ogłoszeń) oraz w Gazecie Wyborczej o zasięgu wojewódzkich (dolnośląskie i opolskie) ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zamiarze przystąpienia do opracowywania projektów planów zadań ochronnych dla 35 obszarów Natura 2000 w województwie dolnośląskim, w tym dla Obszaru Grądy Odrzańskie. Ponadto obwieszczenie zostało wysłane i wywieszane na tablicach ogłoszeń m.in.:

- Urzędu Miasta we Wrocławiu w dniach 16 maja – 6 czerwca 2011 r.,
- Urzędu Gminy Czernica w dniach 18 maja – 4 sierpnia 2011 r.,
- Urzędu Miasta Oława w dniach 17 maja – 7 czerwca 2011 r.,
- Urzędu Gminy Oława w dniach 17 maja – 7 czerwca 2011 r.,
- Urzędu Gminy Siechnice w dniach 17 maja – 7 czerwca 2011 r.,
- Urzędu Gminy Brzeg w dniach 19 maja – 15 czerwca 2011 r.,
- Urzędu Gminy Dobrzeń Wielki w dniach 19 maja – 10 czerwca 2011 r.,

W dniu 8 maja 2012 r. w Biuletynie Informacji Publicznej i w siedzibach Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu (na

tablicach ogłoszeń) oraz w Gazecie Wyborczej o zasięgach wojewódzkich (dolnośląskie i opolskie) ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 7 maja 2012 r. informujące o przystąpieniu do sporządzenia projektów planów zadań ochronnych m.in. dla obszaru Grądy Odrzańskie przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Brzegu. Obwieszczenie zostało również wysłane i wywieszane na tablicach ogłoszeń m.in.:

- Starostwa Powiatowego we Wrocławiu w dniach 14 maja – 6 czerwca 2012 r.,
- Starostwa Powiatowego w Oławie w dniach 14 maja – 14 czerwca 2012 r.,
- Urzędu Miasta we Wrocławiu w dniach 17 maja – 1 lipca 2012 r.,
- Starostwa Powiatowego w Opolu w dniach 14 maja – 5 czerwca 2012 r.,
- Urzędu Gminy Czernica w dniach 11 maja – 4 czerwca 2012 r.,
- Urzędu Miasta i Gminy Lecz-Laskowice w dniach 11 maja – 4 czerwca 2012 r.,
- Urzędu Miasta Oława w dniach 10 maja – 4 czerwca 2012 r.,
- Urzędu Gminy Oława w dniach 14 maja – 5 czerwca 2012 r.,
- Urzędu Gminy Siechnice w dniach 14 maja – 4 czerwca 2012 r.,
- Urzędu Gminy Brzeg w dniach 17 maja – 8 czerwca 2012 r.,
- Urzędu Miasta i Gminy Lewin Brzeski w dniach 14 maja – 5 czerwca 2012 r.,
- Urzędu Gminy Lubsza w dniach 11 maja – 4 czerwca 2012 r.,
- Urzędu Gminy Skarbimierz w dniach 14 maja – 4 czerwca 2012 r.,
- Urzędu Gminy Popielów w dniach 11 maja – 2 czerwca 2012 r. oraz
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu w dniach 15 maja – 27 czerwca 2012 r.

W procesie prac nad planem zadań ochronnych dla Obszaru zorganizowano siedem spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy, na które zaproszono osoby i podmioty prowadzące działalność gospodarczą w obrębie terenów kluczowych dla gatunków ptaków, przedstawiciele samorządów, grupę ekspertów oraz inne zainteresowane strony. Podczas spotkań omówiono zasady pracy nad projektem planu zadań ochronnych, funkcję Zespołu Lokalnej Współpracy, przedstawiono także obecny stan wiedzy o Obszarze i jego przedmiotach ochrony. Poza tym omawiano kwestie korekty granic Obszaru, zmian w SDF oraz omówiono rzeczywiste i potencjalne zagrożenia, jakie zidentyfikowano w obszarze. Uzgodniono także cele ochrony, ustalono działania ochronne oraz określono zasady monitoringu działań ochronnych i przedmiotów ochrony. Zorganizowane zostały także dwie wizje terenowe, podczas których uczestnicy mogli na gruncie zobaczyć przykłady siedlisk gatunków, stanowiących przedmioty ochrony Obszaru oraz przykładowe zagrożenia.

Obwieszczeniem z dnia 10 grudnia 2013 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie

się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1, 2, 3, 4 i 5 *ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.) i w związku z art. 28 ust. 4 *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zm.). Obwieszczenie zostało zamieszczone na tablicach ogłoszeń oraz stronach internetowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu, a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej (dodatku dolnośląskim i dodatku opolskim Gazety Wyborczej) w dniu 16 grudnia 2013 r. Projekt zarządzenia udostępniono również na Platformie Informacyjno –Komunikacyjnej (pzo.gdos.gov.pl) w dniach 16 grudnia 2013 r. – 7 stycznia 2014 r. Obwieszczenie było również wywieszane na tablicach ogłoszeń:

- Starostwa Powiatowego we Wrocławiu w dniach 16 grudnia 2013 r. – 7 stycznia 2014 r.,
- Starostwa Powiatowego w Oławie w dniach 16 grudnia 2013 r. – 13 lutego 2014 r.
- Urzędu Miejskiego Wrocławiu w dniach 16 grudnia 2013 r. – 7 stycznia 2014 r.,
- Starostwa Powiatowego w Opolu w dniach 16 grudnia 2013 r. – 6 stycznia 2014 r.,
- Starostwa Powiatowego w Brzegu w dniach 16 grudnia 2013 r. – 7 stycznia 2014 r.,
- Urzędu Gminy Czernica w dniach 16 grudnia 2013 r. – 6 stycznia 2014 r.,
- Urzędu Miasta i Gminy Lecz-Laskowice w dniach 13 grudnia 2013 r. – 3 stycznia 2014 r.,
- Urzędu Miasta Oława w dniach 16 grudnia 2013 r. – 7 stycznia 2014 r.,
- Urzędu Gminy Oława w dniach 16 grudnia 2013 r. – 7 stycznia 2014 r.,
- Urzędu Gminy Siechnice w dniach 16 grudnia 2013 r. – 6 stycznia 2014 r.,
- Urzędu Gminy Brzeg w dniach 16 grudnia 2013 r. – 6 stycznia 2014 r.,
- Urzędu Miasta i Gminy Lewin Brzeski w dniach 13 grudnia 2013 r. – 7 stycznia 2014 r.,
- Urzędu Gminy Lubsza w dniach 16 grudnia 2013 r. – 7 stycznia 2014 r.,
- Urzędu Gminy Skarbimierz w dniach 13 grudnia 2013 r. – 8 stycznia 2014 r.,
- Urzędu Gminy Popielów w dniach 16 grudnia 2013 r. – 6 stycznia 2014 r.,
- Urzędu Gminy Dobrzeń Wielki w dniach 16 grudnia 2013 r. – 7 stycznia 2014 r.

Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.

W trakcie konsultacji społecznych projektu planu zadań ochronnych wpłynęły uwagi od następujących instytucji i organizacji:

- Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

– Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu

Uwagi zgłoszone przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska do projektu zarządzenia i dokumentacji PZO rozpatrzono następująco:

1. Uwzględniono uwagę dotyczącą braku wskazania zagrożeń istniejących dla gęsi zbożowej w kontekście oceny stanu zachowania gatunku U1 – poprzez zmianę oceny stanu z oceny U1 na FV.
2. Uwzględniono uwagi dotyczące celów działań ochronnych – poprzez przeredagowanie zapisów i dodanie przy kani czarnej i kani rudej celu o brzmieniu: „Zachowanie siedlisk gatunków we właściwym stanie (FV).”
3. Uwzględniono uwagę dotyczącą nie zaplanowania monitoringu stanu zachowania - poprzez uzupełnienie dokumentacji o zapisu dotyczące monitoringu stanu zachowania wszystkich przedmiotów ochrony Obszaru.
4. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej zbyt ogólnego – w opinii GDOŚ – zapisu działania ochronnego : „Ochrona miejsc gniazdowania”, ponieważ opis działania wyjaśnia na czy ma polegać realizacja tego działania.
5. Uwzględniono wszystkie uwagi techniczne i redakcyjne.

Nie uwzględniono wniosku Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu dotyczącego zmiany zapisu działania ochronnego: „Wykonywanie zabiegów gospodarczych związanych z pozyskaniem drewna w ponad 80-letnich drzewostanach w okresie pomiędzy 16 lipca a 28 lutego z wyłączeniem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi i ich mienia oraz sytuacji klęskowych”, ponieważ zapis odnosi się do konkretnych lokalizacji w nadleśnictwach Brzeg, Kup i Opole. Nie można go rozumieć jako zalecenia do prowadzenia gospodarki leśnej w całych nadleśnictwach. Z uwagi na potrzebę ochrony siedlisk gatunków ptaków w miejscach ich najczęstszego występowania po konsultacji i za zgodą przedstawicieli właściwych nadleśnictw zdecydowano o wprowadzeniu zapisów na bardzo ograniczonym obszarze.

Projekt zarządzenia został na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206 ze zm.), uzgodniony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 28 lutego 2014 r. i Wojewodę Opolskiego w dniu 2 kwietnia 2014 r.